

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/152/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8818200522
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8818200522.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členiek senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Ingrid Kalinákovej, v právnej veci starostlivosti súdu o mal. Y. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom pri matke, zastúpený kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny vo Vranove nad Topľou, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, Námestie slobody 5, Vranov nad Topľou, dieťa rodičov: matky Y. Y. L., nar. 24.XX.XXXX, bytom W. XXX/XX, L. T., a otca R. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XX/XX, T., právne zastúpený JUDr. Michaelom Medviďom, advokátom, so sídlom Wurmova 1131/4, 040 23 Košice, o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k mal. dieťaťu, o odvolaní otca proti rozsudku Vranov nad Topľou č. k. 8P/40/2018-98 zo dňa 06.11.2018, takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok vo výroku o výživnom, dlžnom výživnom a úprave styku otca s mal. Y..
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Matka sa podaným návrhom na začatie konania domáhala zverenia mal. Y. do svojej osobnej starostlivosti, uloženia povinnosti otcovi prispievať na výživu maloletého sumou 300,- eur mesačne a úpravy stretávanie sa otca s maloletým každú tretiu sobotu v mesiaci po dobu 2 hodín, za jej prítomnosti.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Vranov nad Topľou ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„Z v e r u j e maloletého Y. R., W.. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti matky.

Otec sa z a v ä z u j e platením výživného na maloleté dieťa po 200,-eur mesačne vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred, k rukám matky, počnúc mesiacom marec 2018.

Dlžné výživné za obdobie od 1.3.2018 do 31.10.2018 v sume 1100,-eur je otec p o v i n n ý zaplatiť k rukám matky do 90 dní od právoplatnosti rozsudku.

Otec je o p r á v n e n ý stretávať sa s maloletým dieťaťom neobmedzene za prítomnosti matky s tým, že otec svoj záujem o stretnutie oznámi matke aspoň 48 hodín vopred.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.“

3. Rozhodnutie právne zdôvodnil ust. § 36 ods. 1, § 62 ods. 1, 3, § 75 ods. 1, § 77 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“).

4. Vykonaným dokazovaním mal súd preukázať, že v danom prípade je potrebné upraviť rodičovské práva a povinnosti k mal. dieťaťu. Rodičia nežijú v spoločnej domácnosti, spoločne finančne nehospodária a nezabezpečujú výchovu a výživu mal. dieťaťu. Matka sa o maloleté dieťa riadne a vzorne stará, má zabezpečené vhodné bytové podmienky a je schopná dieťaťu poskytnúť potrebnú starostlivosť. Maloletý je citovo naviazaný na matku, ktorá mu zabezpečuje jeho potreby. S prihliadnutím aj na súhlasné stanovisko otca, súd zveril maloletého Y. do osobnej starostlivosti matky.

5. Pri určení výšky vyživovacej povinnosti otca súd zohľadnil vek a odôvodnené potreby dieťaťa, rovnako tak zárobkové a majetkové pomery povinného rodiča. Otec je zamestnaný, od októbra 2017 pracuje v Nemecku. Napriek viacerým výzvam a odročovaniu pojednávania otec nezdokladoval presne jeho príjmy a výdavky. Z lustrácie v Sociálnej poisťovni vyplýva, že otec do konca februára 2018 pracoval pre spoločnosť NIESKA s.r.o., Prešov. Zápočtový list vystavený touto spoločnosťou potvrdzuje, že pracovný pomer bol ukončený dohodou ku dňu 28.2.2018. Za mesiac marec 2018 bola otcovi vyplatená čistá mzda vo výške 173,15 eur, za apríl 2018 suma 403,18 eur. Keďže otec vykonával práce v zahraničí, bol vyzvaný na zdokladovanie aj ďalších súm, ktoré mu majú byť vyplácané zamestnávateľom, túto povinnosť otec nesplnil. Za obdobie od marca do augusta príjmové pomery nezdokladoval, hoci podľa tvrdení matky, celé uvedené obdobie sa zdržiaval v zahraničí. Za mesiace august a september už potvrdenie o príjme otca predložila spoločnosť EDYMAX Europe s.r.o., Bardejov a z týchto listín je zrejmé, že čistý zárobok otca sa pohyboval na úrovni sumy 1.110,- eur mesačne. Otec je zdravý, schopný pracovať a dosahovať príjem. Je povinný podieľať sa na zabezpečení výživy maloletého syna a maloletý má právo podieľať sa na životnej úrovni rodiča. Matka poskytuje dieťaťu celodennú osobnú starostlivosť, jej možnosti zamestnať sa a dosahovať iný príjem ako rodičovský príspevok sú preto obmedzené. Je úlohou otca v tejto životnej etape dieťaťa prevziať väčšiu finančnú zodpovednosť za uspokojovanie jeho potrieb. S prihliadnutím na zistené zárobkové pomery otca, jeho výdavky, mal súd preukázať, že je v možnostiach otca podieľať sa na zabezpečení výživy dieťaťa sumou 200,- eur mesačne. Táto čiastka predstavuje menej ako 1 čistého príjmu otca. Vyživovacia povinnosť súd určil otcovi počnúc mesiacom marec 2018, kedy matka podala návrh na súd.

6. Za obdobie od 01.03.2018 do 31.10.2018 vznikol otcovi na výživnom dlh celkovo vo výške 1.600,- eur (8 mesiacov x 200,- eur). V danom časovom období si otec splnil vyživovacia povinnosť spolu vo výške 500,- eur (mesiace marec, apríl po 100,- eur, od mája do októbra po 50,- eur), preto túto sumu súd odpočítal od celkového dlhu a dlžné výživné činí čiastku 1.100,- eur. Vzhľadom na výšku dlhu súd uložil otcovi povinnosť zaplatiť tento záväzok k rukám matky do 90 dní od právoplatnosti rozsudku.

7. Styk otca s mal. dieťaťom, s prihliadnutím na nízky vek dieťaťa, jeho citovú naviazanosť na matku, pracovné povinnosti otca a jeho nepravidelný návrat na Slovensko upravil súd neobmedzene za matkinej prítomnosti. Otcovi uložil súd povinnosť oznámiť matke záujem o stretnutie aspoň 48 hodín vopred. Úpravu stretávania otca s maloletým uvedenú vo výroku rozhodnutia súd považuje toho času za optimálnu, zodpovedajúcu v prvom rade záujmu dieťaťa. Ak dôjde k podstatnej zmene pomerov, je možné súdne rozhodnutie o úprave rodičovských práv a povinností zmeniť dohodou rodičov, alebo podaním nového návrhu na súd.

8. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku, v zmysle ktorého, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

III. Obsah odvolania otca

9. Proti výrokom o výživnom, dlžnom výživnom a úprave styku podal odvolanie otec, Namietal nepreskúmateľnosť rozhodnutia, keďže nie je preskúmať úvahy súdu o jeho výpočtoch, z čoho dospel k výške príjmu otca. Od 01.08.2018 odvolateľ nastúpil do zamestnania k spoločnosti EDYMAX Europe s.r.o., Bardejov, prácu vykonával v zahraničí v Nemecku. Položku stravné nemožno stotožňovať s

nárokom na odmenu a v tomto smere súd vec nesprávne právne posúdil. Odvolateľ prispieva na domácnosť sumou 50,- až 100,- eur, cestovné má v sume celkovo 240,- eur. Výdavky na ošatenie a hygienické potreby deklaruje v sume 50,- eur mesačne. Styk s maloletým v prítomnosti matky je pre otca obmedzujúci. Navrhol rozsudok v napadnutom rozsahu zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na nové prejednanie a rozhodnutie, resp. zmeniť tak, že zaviazá odvolateľa na platenie výživného v sume 100,- eur mesačne, zmení výrok o dlžnom výživnom a upraví styk otca s maloletým neobmedzene, bez prítomnosti matky, s tým, že odvolateľ oznámi záujem aspoň 48 hodín vopred.

10. Matka s dôvodmi odvolania nesúhlasí. Stravné a cestovné je ďalším príjmom otca, aj keď sa nezapočítava do reálnej mzdy. Otec sa po celý čas zdržiava v Nemecku, od októbra 2017 bol na Slovensku 4-krát. Matka spochybnila výdavky otca na cestovné, rovnako tak jeho povinnosť prispievať rodičom na domácnosť, ktorí pracujú, majú aj stravné lístky, naproti tomu matka žije z celkovej sumy 460 eur mesačne, bez možnosti zamestnať sa. Matka vyžaduje svoju prítomnosť pri styku otca s maloletým, otec s obľubou požíva alkohol, nepozná denný režim maloletého, stretáva sa s nim málo. Nie je v záujme maloletého, aby vo veku dvoch rokov opustil matku na niekoľko dní. Otec má agresívne správanie, údajne drží zbraň, ktorou môže ohroziť maloletého. Na základe uvedeného matka navrhla rozsudok potvrdiť ako vecne správny.

11. V rámci odvolacej repliky zotrval otec na tvrdení, že stravné a cestovné nemožno stotožňovať s nárokom na odmenu za prácu. Popiera tvrdenia, že si na Slovensku rád užíva alkohol, cigarety, tipuje v stávkových kanceláriách, či si potrpí na značkovom oblečení. Oprávnené výdavky na cestovné má otec vo výške 200,- eur mesačne, nesporne prispieva rodičom na domácnosť. Vyjadrenia matky smerujú len k vylúčeniu otca zo styku s maloletým, otec popiera držbu zbrane. V odvolaní navrhovaná úprava styku je potrebná a odôvodnená.

12. Matka zotrvala na svojich vyjadreniach a odvolacom návrhu.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

13. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), v spojení s ust. § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a zistil, že odvolanie otca nie je dôvodné.

14. Z obsahu napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že súd prvej inštancie ustálil čistý príjem otca na základe predložených opisov mzdového listu otca ako zamestnanca spoločnosti EDYMAX Europe s.r.o.. Z položky „Zrážka na účet - dobierka“ je zrejmé, že otcovi bola za mesiac august 2018 vyplatená suma 1.171,13 eur. Keďže súd prvej inštancie vysvetlil proces dokazovania v tejto časti konania, odvolací považuje odvoláciu námietku o nepreskúmateľnosti rozhodnutia, za nedôvodnú. Ak súd prvej inštancie neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv odvolateľa, táto skutočnosť nezakladá porušenie práva na spravodlivý súdny proces.

15. V nadväznosti na odvoláciu námietku otca, týkajúcu sa nesprávneho právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie, ktorý započítal stravné a cestovné do príjmových pomerov otca, uvádza odvolací súd nasledovné. Pre úpravu výšky vyživovacej povinnosti rodiča voči mal. dieťaťa je relevantná životná úroveň rodiča, na ktorej má právo podieľať sa aj dieťa. Nie je rozhodujúci právny charakter poskytovaného plnenia ani právne posúdenie, či jednotlivé plnenia sú súčasťou mzdy zamestnanca, zákon o rodine vychádza len z možností a schopností povinného rodiča, ktoré sú formované práve jeho finančnou disponibilitou.

16. Odvolací súd sa oboznámil s opismi mzdového listu otca, pričom dospel k odlišným skutkovým záverom, v porovnaní so súdom prvej inštancie. Aj odvolací súd zohľadnil položku „Zrážka na účet - dobierka“, túto však v mesiaci august 2018 posudzoval v kontexte položiek „Čistý príjem, Stravné, Exekúcie 1/3, Ostatné pohľadávky, Zrážka daň DE, Záloha na účet, Cestovné.“ Ich sumarizáciou je potrebné ustáliť čistý príjem otca na sume 1.617,37 eur. K položke „Zrážka na účet - dobierka“ je potrebné

pričítať položku „Záloha na účet“ v sume 140,- eur, rovnako tak „Ostatné pohľadávky“, výška ktorých je otcovi zrazená z jeho čistého príjmu.

17. Zamestnávateľom vyplatená náhrada stravného (zložka príjmu špeciálne alokovaná na zabezpečenie stravy) je síce zo zákona určená na pokrytie výdavkov na stravu počas výkonu práce, ale na druhej strane pozitívne ovplyvňuje bežné životné podmienky otca, minimálne jeho náklady na vlastné stravovanie, t.j. výrazným spôsobom zlepšujú majetkové pomery povinného rodiča, pretože pokrývajú jeho náklady na stravu počas výkonu práce na rozdiel od zamestnanca, ktorý si musí uhrádzať všetky životné náklady sám. (porov. rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8CoP/88/2014 zo dňa 29.09.2014)

18. Vychádzajúc zo stavu v čase rozhodnutia súdu prvej inštancie, matka je na rodičovskej dovolenke, starajúc sa o dieťa, ktoré pre svoj nízky vek a nesamostatnosť, vyžaduje 24-hodinovú osobnú starostlivosť matky. Matka nemá objektívnu možnosť riadne sa zamestnať, je preto spravodlivé, aby sa na zabezpečovaní odôvodnených potrieb mal. dieťaťa podieľal v plnom rozsahu otec, ktorý, ako už bolo zistené, má dostatočné príjmové pomery na plnenie si súdom určenej vyživovacej povinnosti. V prevažnej miere sa otec zdržiava v zahraničí, 100% miera osobnej starostlivosti o maloletého spočíva na matke. Okrem plnenia vyživovacej povinnosti nebolo preukázané, aby otec iným spôsobom prispieval matke na úhradu potrieb dieťaťa.

19. V nadväznosti na zistený príjem otca, je len spravodlivé, aby sa na výžive maloletého podieľal sumou 200,- eur mesačne. Z vyjadrení matky je zrejmé, že len na plienky mesačne minie sumu 80,- eur mesačne. Pri zohľadnení ostatných výdavkov na stravu, ošatenie, obuv či ostatné hygienické potreby, možno dospieť k záveru, že otcom navrhovaná suma výživného 100,- eur mesačne, nie je postačujúca.

20. Odvolací súd nemieni bazírovať na vyčíslení každého konkrétne vynaloženého výdavku na mal. dieťa, nemožno však ignorovať potrebu určitej kvantifikácie odôvodnených potrieb. Pre zjednodušenie veci poukazuje odvolací súd podporne na rozhodovaciu prax súdov Českej republiky v otázkach určovania výživného, a to vzhľadom na podobnosť právneho prostredia. Pri určovaní výšky výživného je potrebné zobrať do úvahy materiál Ministerstva spravodlivosti ČR z roku 2010 pod názvom „Doporučená výchozí rozmezí pro stanovení výše výživného za účelem sjednocení rozhodovací praxe soudů v otázkách výživného na nezaopatřené děti“ (<https://justice.cz/web/msp?clanek=opatrovnicka-agenda>).

21. Vekovej kategórii oprávneného dieťaťa 0-5 rokov zodpovedá štatistická výška výživného v rozpätí 11-15% čistého príjmu povinného rodiča. Keďže otec je nositeľom len jednej vyživovacej povinnosti, je to dôvodom pre aplikáciu hornej hranice percentuálneho podielu. Otec sa však zdržiava v Nemecku, odvolací súd preto zohľadnil možne existujúce vyššie výdavky v porovnaní so Slovenskou republikou. Aj pri takto učinenej korekcii, považuje odvolací súd určené výživné za primerané, a to aj v prípade súdom prvej inštancie zistenej výšky čistého príjmu otca. Do popredia vystupujú odôvodnené potreby mal. dieťaťa, rovnako tak životná situácia matky, ktorá nemá v objektívnych možnostiach aktuálne navýšiť svoj príjem.

22. Úpravu styku otca s maloletou považuje odvolací súd za vecne správnu. Odvolací súd nemá preukázaný rozvinutý vzťah maloletého s otcom. Pre zdržiavanie sa otca v zahraničí sa vzájomné stretávanie realizovalo len minimálne. Maloletý je vo veku, v ktorom je prirodzene naviazaný na osobu matky, aj dočasné vyňatie z jeho doterajšieho výchovného prostredia, by malo byť s osobou blízkou. Otec nepochybne do okruhu jeho blízkych osôb patrí, skutočná blízkosť je však pri úprave styku meraná ich citovou väzbou, nie právnym postavením. Otec si je sám vedomý skutočnej situácie v rodine, preto navrhuje určenie prechodného obdobia 3-4 mesiacov, po uplynutí ktorých by bol styk otca s maloletým upravený neobmedzene, bez prítomnosti matky. Odvolací súd navrhnutú možnosť nevyklučuje, vyžaduje však jej faktické uskutočnenie, sledujúc účel budovania väzieb maloletého s otcom. Čo je však v preskúmvanej veci problematické, odvolaciemu súdu nie je zrejmý pobyt otca na Slovensku, na základe ktorého by mohol pravidelne upraviť styk otca s maloletým za prítomnosti matky. Za súčasnej situácie nemožno vylúčiť, že v prechodnom období sa styk nebude realizovať vôbec, minie sa tak svojmu účelu a v konečnom dôsledku ohrozí len najlepší záujem maloletého.

23. Za súčasnej úpravy styku otec nie je ukrátený na svojich rodičovských právach a povinnostiach, vyžaduje sa len slušná komunikácia rodičov, minimálne ohľadne výkonu rodičovských práv a povinností,

sledujúc blaho mal. dieťaťa. Odvolací súd apeluje na rodičov, aby sa vzájomne vyhýbali invektívam a fyzickému násiliu, nielen z dôvodu možnej trestnoprávnej zodpovednosti, ale aj elementárnej zodpovednosti rodiča za zdravý fyzický, duševný a sociálny vývin maloletého.

24. Odvolací súd záverom pripomína, že zmenou pomerov v rodine maloletého možno dôvodiť podanie návrhu na začatie konania o zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, v ktorom by súd na základe novozisteného skutočného stavu veci mohol opätovne prehodnotiť okrem iného aj vyživovaciu povinnosť otca či rozsah jeho styku s maloletým.

25. Za daného stavu odvolací súd potvrdil rozsudok v jeho napadnutom rozsahu ako vecne správny postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP.

26. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd zároveň nevzhladol dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle ust. § 55 CMP.

27. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).